

Etäporinat, kOuluvanhemmat 18.3.2021 klo 18-19, 11 osallistujaa

Kiusaamisen vastainen kehittämistyö

Oulun kaupungin kiusaamisen vastaisesta kehittämistyöstä oli meille kertomassa työryhmän puheenjohtaja Mikko Nissinen, joka toimii Tiernan koulun apulaisjohtajana.

Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja alueellisen nuorisotyön suunnitelma lasten ja nuorten kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13§ määrää, että koulukohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan on kirjattava suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä. Suunnitelman laatimisen lisäksi se tulee toimeenpanna ja sen noudattamista ja toteutumista pitää valvoa. Oulun kaupungissa käytössä oleva kaupunkitasoinen suunnitelma on otettu käyttöön keväällä 2020 ja nyt käynnissä olevassa hankkeessa on kysymys tämän **suunnitelman päivittämisestä**. Työryhmän toimikausi on 25.1.-31.5.2021 ja siinä on mukana kattava joukko asiantuntijoita. Huoltajien edustajana on Suomen Vanhempainliiton erityiskasvatuksen asiantuntija Sari Haapakangas. Mukana ovat myös koulupoliisi sekä Nuorisovaltuusto ONE:n edustajat.

Mikko Nissisen painottaa, että **kiusaaminen on otettu kaupungissa vakavasti ja resurssipainopiste on ennaltaehkäisyssä**. Kiusaaminen, häirintä ja väkivalta ovat kaikki erillisiä ilmiöitä, kaikista tulee kuvata ennaltaehkäisyn sekä tapausten selvittämisen toimintamallit.

Työryhmän työskentelyssä huomioidaan

Opetushallituksen oppaat

[Kiusaamisen vastainen työ kouluissa ja oppilaitoksissa](#)
[Opas seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi kouluissa ja oppilaitoksissa](#)

Opetus- ja kulttuuriministeriön 14 kohdan toimenpideohjelma kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisemiseksi, "Saramon ohjelma": <https://minedu.fi/kiusaamisen-ehkaisuohjelma>

Opetusministeriön hanke <https://minedu.fi/sitouttava-kouluyhteisotyo>

Työryhmän mukaan:

- Yhteisöllisen opiskeluhoillon tehtävä ja velvoite kuuluu kaikille koulussa työskenteleville, jonka tulee läpäistä ja tulla näkyväksi kouluympäristössä ja oppiaineissa.
- Kiusaamisessa ollaan ratkaisemassa monimutkaista ja monitasoista ilmiötä.
- Kiusaamisessa on kyse laajasta ongelmasta ja ryhmäilmiöstä, jonka vuoksi myös ryhmädynamiikka huomioitava ilmiön yhteydessä.
- Päiväkodin näkökulmasta keskiössä ennaltaehkäisevät toimintamallit kuten tunnetaitojen harjoittelu.
- Tarvitaan selkeät toimintamallit, milloin ja miten kiusaamiseen puututaan sekä mihin kirjaukset tehdään. Näin sitoutetaan henkilökuntaa sekä huoltajia.

Kiusaamis- ja väkivaltatilanteiden selvittämisestä tulisi kirjaus Wilmaan omalle välilehdelle. Tunne- ja turvataitojen opettelu jatkuu kouluilla.

Työryhmän pohdinnot:

1. Ennaltaehkäisy keskiössä!
2. Yhteistyö, aikaisemmin ja yhdessä, ei jäädä yksin ->paremmat tulokset

3. Huoltajien ja moniammatillisen verkoston sitouttaminen kiusaamisen ja häirinnän vastaiseen työhön
4. Kirjaaminen: käytänteen tarkennus
5. Jatkoimenpiteet: nimetty aikuinen, seuranta
6. Suotuisat oppimistilanteet
7. Systemaattinen perehdytys sekä koulutus henkilökunnalle ->Resurssit!

Keskustelua ja kysymyksiä

kOuluvanhemmista toivotaan vanhempien osallistamista. Vanhemmille tulisi koulujen taholta tiedottaa toimintamallista. Tällä hetkellä kouluissa kirjavia käytäntöjä ja huoltajilla epätietoisuutta siitä miten kiusaamistilanteissa toimitaan. Mikko Nissinen vastaa, että toiveena on ollut selkeä rautalankamalli.

Kysymykseen nettikiusaamisen huomioimisesta Mikko Nissinen vastaa, että nettikiusaaminen ilmiönä on erityisen haastava. Koulussakin joudutaan selvittämään vapaa-ajalla tapahtuneita nettikiusaamistapauksia, mutta näihin kouluilla ei ole toimivaltuuksia, vaan huoltajia tarvitaan selvittelyssä. Jos kiusaaminen jatkuu välitunnilla, siitä tulee koulun asia.

Toivotaan huoltajille lisää tietoa ja koulutusta lasten ja nuorten toimimisesta netissä. Turvataitoihin liittyen toivotaan huoltajillekin tietopakettia, että asioista osataan jutella kotona. Alueellisia ja yhteisiä vanhempainiltoja on järjestetty, mutta miten tavoittaa vanhemmat, jotka eivät osallistu tilaisuuksiin? kOuluvanhempien mielestä paras kanava on mahdollisimman läheltä eli oman opettajan kautta.

Huoltajille löytyy materiaalia: WWW.ouka.fi/oulu/kehittämishankkeet/materiaalit

K: Kuinka paljon Oulussa nousee tapauksia jotka eivät hoidu koulun ns. arkiprotokollalla? Vaikkapa koulupoliisien kutsumismäärät?

V: Viikoittain koulupoliisit selvittävät. 29 kouluhin liittyvää rikosilmoitusta, ei tietoa rikosnimikkeistä.

K: Korona-aikana tulee kouluilta jatkuvasti viestejä kaiken kolmen lohkon lisääntymisestä: kiusaaminen, häirintä, väkivalta. Miten tämä huomioitu päivityksessä?

V: Korona-aikaa ei ole huomioitu. OPH edustajien kanssa käyty keskustelua, osa oppilaista voi huonommin. Onko koronan aiheuttamaa vai sittenkin pitemmän ajan kehitystä, joka alkaa nyt näkymään?

K: Tyypillinen case kiusaamisessa on se että "kohde" ei avaudu ei kotona eikä koulussa vallan väärinkäytöstä, koska he kokevat että rasittaa kotipaineita ja lisää lieveilmiöitä koulussa. Miksi näin?

V: Hiljaiset ovat helppoja kohteita. Jos kukaan aikuinen ei huomaa, eikä näe tilanteita, ne jäävät piiloon. Asiaan saatetaan palata vasta vuosikymmenien jälkeen aikuisiällä. Tuija Huuki ja Sari Haapakangas ovat käyneet työryhmässä tähän liittyviä vallan käytön ilmiöitä.

Suomen Vanhempainliiton terveiset

Etäporinoiden loppuksi kuulumme tuoreet kuulumiset Suomen Vanhempainliitolta järjestötoiminnan asiantuntijan Anne Viitalan kertomana. Chillisti mukana, vanhemmat toisen asteen hyvinvointia vahvistamassa - kolmivuotinen hanke on saamassa rahoituksen. Myös Ratkaistaan yhdessä! - yhteishanke koulujen sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi on saamassa jatkoa.

Suomen Vanhempainliitto järjestää vuoden 2021 aikana henkilökohtaisia juttutuokioita jäsenyhdistystensä kanssa, virtuaalisesti, kasvotusten tai puhelimitse. Kahvitaukoon valittujen yhdistysten kesken arvotaan vuoden päätteeksi stipendi. Lisätietoa ja ilmoittautuminen 26.4.2021 mennessä: <https://vanhempainliitto.fi/tapahtumat/kahvitauko-mita-teille-kuuluu/>

Kouluvanhemmilta ehdotettiin koulutusta uudenaikaisesta K0- kiusaamiseen puuttumismallista, josta tähän asti on ollut saatavilla koulutusta lähinnä koulujen henkilökunnalle. Malli voisi olla aiheena esimerkiksi Yhdessä - kuntakohtaisten vanhempaintoimijoiden tapaamisissa.

Linkkejä/vinkkejä

Opetushallitus

- www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kiusaamisen-vastainen-tyo
- www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/kiusaamisen-vastainen-tyo-kouluissa-ja-oppilaitoksissa

Suomen Vanhempainliitto

- vanhempainliitto.fi/artikkelit/kiusaaminen-vakivalta-ja-aikuisten-vastuu/
- [KESY](#)-keskustelu symbolein, [SYKE](#)-syventävä keskustelu, [Koulun korva](#) -välituntitoiminta

Kouluväkivalta- yhdessä toimien ratkaisuihin- webinaarin aineisto / Tampereen Vanhemmat ry

- Asiantuntijapuheenvuoro Sari Haapakangas ja Sami Rousu: <https://tinyurl.com/8z3djws7>
- Materiaalin linkkejä

Helsingin KVO13-malli (HOX! Lisäyksenä huoltajat mukaan!):

www.hel.fi/kasvatuksen-ja-koulutuksen-toimiala/kiusaamisen-vastainen-ohjelma/

Vintiötoiminta www.eksote.fi/sosiaalipalvelut/lapsiperheet-ja-nuoret/rikokset-ja-oikeusedustus/Sivut/default.aspx

K-0 www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/k-0-kiusaamiseen-puuttuva-hanke

Pisarapuuttuminen www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/a308de81-pisarapuuttuminen-alustukset.pdf

Multidimensionaalinen perheterapia MDFT rikoksentorjunta.fi/multidimensionaalinen-perheterapia

Ankkuri rikoksentorjunta.fi/ankkuri

Vertaissovitteluohjelma VERSO sovittelu.com/vertaissovittelu/

Parkki www.theseus.fi/handle/10024/138603

Lapset puheeksi www.toimiva-arki.fi/lape-kehittamisty/kehittamiskokonaisuudet/lapset_puheeksi

KiVa www.kivakoulu.fi/

Hyveet elämässä -työkalu www.hyveetelamassa.fi/#koti